

PODPORA ROZVOJE SOCIÁLNÍCH A OSOBNOSTNÍCH KOMPETENCÍ STUDENTŮ PROSTŘEDNICTVÍM AKČNÍHO VÝZKUMU

THE SUPPORT OF SOCIAL AND PERSONALITY COMPETENCIES
DEVELOPMENT OF STUDENTS VIA ACTION RESEARCH

Bohdana Richterová

Klíčová slova: *individuální akční výzkum, sebezkušenost, sociální kompetence, osobnostní kompetence, student*

Keywords: *individual action research, self experience, social competency, personality competency, student*

Cíle v ČJ

Příspěvek představuje realizaci specifického výzkumného projektu zaměřeného na rozvoj vybraných kompetencí studentů pedagogické fakulty. Studenti se v první fázi výzkumu zapojili do několika sebezkušenostních aktivit. Po prvotní analýze osobního deníku vybrali stěžejní témata, se kterými již individuálně pracovali prostřednictvím akčního výzkumu. Cílem příspěvku je představit, jakým způsobem a v jakých oblastech sociálních a osobnostních kompetencí pomáhá studentům pedagogické fakulty realizace individuálního akčního výzkumu.

Teoretická východiska v ČJ

Příprava pedagogů na profesi zaznamenává posun od modelu, který umožňuje jako klíčový prvek předávání kognitivních znalostí dětem k modelu, který považuje za významné sociálně výchovné působení na děti v oblasti emoční a konativní (Dytrtová & Kohutová, 2009; Lorencová, 2017). Sebezkušenostní aktivity a reflexe jsou významné pro práci se změnou postojů, které jsou pro rozvoj sociálních a osobnostních kompetencí důležité (Sekera, 2012; Kolář, 2013). Akční výzkum je jeden z typů výzkumných strategií, které umožňují praktikům a zároveň výzkumníkům v jedné osobě rozvoj potřebných kompetencí pro takové působení výzkumně sledovat (Lleó a kol., 2017).

Metodologie v ČJ

Pro realizaci individuálního akčního výzkumu byl zvolen čtyřfázový model akčního výzkumu dle Kemmisa, McTaggarta (1988) a Seymoura-Rollse, Hughese (1998). Hlavní výzkumnou metodou byl osobní deník individuálního akčního výzkumu. Mezi další metody byly zařazeny: dotazník Scales of Psychological Wellbeing (Ryff, 1989), dotazníky vlastní konstrukce na zjištění zpětné vazby po sebezkušenostním pobytu v terapeutické komunitě, polostrukturované rozhovory a analýza odborných zdrojů. Pro analýzu dat bylo použito otevřené kódování.

Závěry v ČJ

Na základě vzniklých kategorií z analýzy zápisů v deníku si každá studentka vybrala tři klíčová témata, se kterými dále pracovala v cyklech akčního výzkumu. Bylo identifikováno pět témat: 1. Zlepšení komunikačních dovedností, 2. Posílení sebehodnoty (např. vymezení osobních hranic), 3. Zvládání náročných situací, 4. Získání dovedností konstruktivně reagovat v konfliktních situacích a 5. Zmírnění strachu vstupovat do nových situací. Ve fázi Akce studentky na základě analýzy dat pojmenovávaly nevhodné strategie chování a aplikovaly nejčastěji behaviorální techniky práce.

Souhrn příspěvku v AJ

The paper introduces a project focused on the competencies of Pedagogy Faculty students. The aim is to present how and in what areas of social and personality competencies the realization of the individual action research helps students. The four-phase model of action research was chosen according to Kemmis, McTaggart (1988). The data collection methods were e.g. action research personal journal, Scales of Psychological Wellbeing (Ryff, 1989), semi-structured interviews and professional sources analyses. Open coding was used for data analyses. Each student chose topics based on the established categories from journal notes analyses and they worked with it in action research cycles. Five topics were identified: communication skills improvement, self-value strengthening, coping with difficult situations, gaining skills for constructive response in conflict situations and ease the fear of facing new situations. The students applied mostly behavioural techniques in the phase Action.

Bibliografie

- Sekera, O. (2012). *Potenciál humanistické terapie v přípravě sociálních pedagogů*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta.
- Willis, J., & Edwards, C. L. (2014). *Action research: models, methods, and examples*. Charlotte: Information Age Publishing.
- Walker-Floyd, L. K. K. (2011). *A narrative study of how an online practitioner used a personal action research journal as a form of professional development*. Ann Arbor: ProQuest.